

Пра – качества и елементи

Правилното разбиране на пра-качествата и елементите е много важно и стои в основата на астрологията. Ако човек иска да прочете правилно написаното от звездите, то тогава той трябва да ги изучи много добре. Едва тогава, може да пристъпи към изучаването на знаците, планетите, домовете, прогностиката.. както и към психологическата астрология така популярна в наши дни по която много хора се увличат, но на практика започват „отзад-напред“. А този който е стъпал на добра основа лесно ще гради по-нагоре, трудно ще бъде съборен.

Информацията в настоящата статия съм адаптирала от различни източници имащи отношение към астрологията на древните. Опитях се да сведа до минимум вече излезлите от употреба изрази, където не успях ги оставих така, но мисля, че ще бъде разбираемо и най-вече полезно.

Когато древните астролози са говорили за пра-качествата: топло, влажно, сухо и студено, това е било само едно образно обозначение на четири напълно абсолютни качества. Всяка противоположност е представлявала съвсем реално и напълно различно нещо.

Древните мъдrecи са изхождали от предпоставката, че в първия безкраен принцип са се създали две двойки противоположности, т. е. четири антагониста, чиито качества се обозначавали условно с горните принципи. Тези противници са влизали в съединение един с друг и са образували четири елемента, които са били наричани също условно – „огън“, „въздух“, „вода“ и „земя“. На свой ред те са влизали в комбинации и трансформации, образувайки по такъв начин най – различни тела и според древните, причината за тези действия е била в световното притегляне и отблъскване.

Тогава било възприето като метод да бъдат скривани абстрактните идеи чрез различните по възможност сполучливи символи и примери. И така, зад учението за четирите елемента е била скрита абстракцията. Непосветеният се е задоволявал с действието на елементите, отговарящи на тези наименования на физическото поле. За него те са били „огън“, „въздух“, „земя“ и „вода“ без кавичките. За посветения това са били символи на някои абстрактни понятия. Например за посветения „огънят“ е представлявал лъчистото, „въздухът“ – газообразното, „водата“ – течното, „земята“ – твърдото състояние. Зад тези названия стои общото определение на същността на природните сили и всъщност онова, което произхожда от живите форми.

За акта на създаване е било необходимо участието на динамичното – мъжко начало и на пластичното – женско. Тези две начала се явяват взаимно допълващи се, реагират едно върху друго и в акта на създаването стигат до взаимното изравняване и равновесие.

Древните наричали активния принцип „топло“, а пасивния – „влажно“. И понеже всяко създаване предполага промяна или разрушение на предишно състояние, това може да бъде постигнато само по пътя на привличането на противоположния партньор, като към първата двойка /“топло“ и „влажно“/ се прибавиха още „студено“ и „сухо“, като противоположности на първите два принципа.

„Топло“ и „студено“ са били считани за по-енергичните принципи затова са наречени условно мъжки принципи, а втората двойка „влажно“ и „сухо“ – женски принципи.

Освен това, „топлото“ се е считало за по-енергично от „студеното“, т. е. спрямо него то се е явявало активен принцип. А „сухото“ е било по-силно от „влажното“, т. е. спрямо него се проявява като „активно“.

И се е получило следното:

„Топло“	активно	активно
„Студено“	активно	пасивно
„Влажно“	пасивно	пасивно
„Сухо“	пасивно	активно

Пра-качествата не се срещат „чисти“, а образуват винаги „съединения“ на качествата, които условно се наричат „елементи“.

И така:

Топлото и сухото дават огъня

Топлото и влажното дават въздуха

Влажното и студеното дават водата

Студеното и сухото дават земята

Древните учени не са разбирали под понятието „елемент“ онова, което в този случай разбираме ние. За тях тези „елементи“ са били синтеза. С тяхна помощ природата е осъществявала делото на съграждане, което става толкова по-трудно, колкото по-малко сходство имат дадените „елементи“ помежду си. Обратно, толкова по-лесно и без пречка стават комбинациите на „елементите“, които имат едно общо пра-качество.

Общо пра-качество имат следните комбинации:

„Топло“ имат „огън“ и „въздух“;

„Сухо“ имат „огън“ и „земя“;

„Влажно“ имат „въздух“ и „вода“;

„Студено“ имат „вода“ и „земя“.

Комбинациите „огън“ – „вода“ и „въздух“ – „земя“, те имат само противоположни принципи.

Елемент	Топло	Влажно	Сухо	Студено
Огън	АА	–	ПА	–
Въздух	АА	ПП	–	–
Вода	–	ПП	–	АП
Земя	–	–	ПА	АП

„А“ е активно (или мъжко) начало „П“ е пасивно (или женско) начало.

Наименованията на елементите и на принципите са условни. Зад тях стоят понятия, имащи някаква символика с тях. Самите наименования служат за да се разбират комбинациите на знаците и на планетите.

Общи прояви на четирите принципа:

ТОПЛО – топлина, подвижност, разширяване

СТУДЕНО – студенина, свиване, стискане, сгъстяване

ВЛАЖНО – еластичност, флуидност, втечняване

СУХО – напрежение, сухост, втвърдяване

На елементарната плоскост ефектът на въздействието може да бъде изразен по следния начин:

ТОПЛО – нагриване, разширяване, разпръскване, разреждане. Увеличаване на количеството на сходните свойства и намаляване на количеството на несходните.

СТУДЕНО – изстудяване, сгъстяване, стискане, свиване, замръзване. Увеличаване на същите свойства или състоящите се от различните им части.

ВЛАЖНО – разводняване, придобиване на еластичност, отслабване, размекване.

СУХО – изсъхване, втвърдяване, напрегнатост, вкочаняване.

Влиянието на движението на елементите върху органичните процеси може лесно да се забележи чрез наблюдения. Развитието, което органичните функции получават чрез „топлото“ се вижда от значително по-голямото разнообразие от биологично гледище в топлите райони на Земята. Студът дава обратното – празнотата в полярните зони. Влажността и сухотата, от своя страна, влияят съответно в смисъл на процъфтяването на живота или на разрушаването на същия.

Все пак, макар влиянието на двете двойки върху жизнената активност да е очевидно, би било погрешно да опитаме да направим заключение за еднаквост на жизнените функции и на топлината. Наистина може – особено при по-низшите форми на живот – да се забележи, че топлината и жизнеността почти винаги вървят успоредно и че животът съществува навсякъде, където има топлина, че животът изисква известна минимална температура, макар и твърде различна за отделните видове. Също така, че намаляването на температурата под съответния минимум води до умиране. Обаче, животът и топлината не са едно и също нещо /иначе бихме могли да възкресяваме умрелите чрез нагриване на трупа/. Несъмнено това е било известно на древните, те са знаели, че физическата топлина е безсилна в този случай и затова те рязко са разграничавали „елементарната“ топлина от „етерната“ – само последната имала способността да предизвика органично съживяване, колкото до елементарната топлина, т. е. органичната топлина, тя не е пряката (както етерната) подбудителна причина, а е вторична. Тя се появявала само при органична дейност в резултат на химичните процеси и щом се появи, тя облекчава жизнените функции чрез подпомагане на обмяната на веществата.

Древните учени са характеризирали „топлината“ като динамичен принцип от първата категория и са му приписвали в анимическата област жизнения импулс, необходим за организма, като първа и най – важна функция. Като приложим казаното по-горе към

сферата на планетните „излъчвания“, ние ще разширим значително смисъла на понятието за принципа на „топлината“.

Астралната топлина, т. е. физиологичната енергия от астрален произход, се явява „заем“ от световната съкровищница. Индусите я наричат „прана“ – живата сила. Прана е разлята, навсякъде в пространството, свободна и от нищо неограничена. Анимическата функция на астралната топлина се състои в това да изисква от безкрайните запаси на прана определено количество и да постави възбуждащ, дразнещ и възходящ импулс.

Животът на индивида не се състои само от динамизиране, той се изразява и в обновяването, т. е. във феномените, които се осъществяват в организма: предимно кръвообращението и обмяната. Принципът, който представлява това в течностите, е „влажно“. „Топло“ и „влажно“ заедно дават в най-общия смисъл движение и живот.

Като приемем „студено“ и „сухо“ като противоположна двойка опоненти, ние можем да ги представим като влияещи върху преустановяването на жизненото движение и предизвикващи смърт.

Като се има предвид до тук казаното може да се систематизира физиологичното влияние на четирите принципа по този начин:

ТОПЛО – динамичен фактор: съживяване, проявяване на отложената в клетките жизнена сила като топлина. Разширение на органичното движение (центробежно движение).

ВЛАЖНО – видоизменяващ фактор: материализация, набиране и разпределяне на жизнената сила чрез течностите на организма. Партньор на „топлото“ в процеса на създаването. Смекчаване, отслабване, ликвидиране на напрегнатостта.

СУХО – дразнещ фактор: с „топло“ дава възпаление, със „студено“ – нервно дразнене. Винаги съгъстява и предизвиква напрегнатост на силите на организма. Има тенденция към потискане на процеса на обмяната чрез съгъстяване на течностите.

„СТУДЕНО“ – отслабващ фактор: контракция (свиване), ретракция (връщане към първоначално положение), центростремително движение. Натрупване и стискане. Забавяне процеса на изгаряне и с това намаляване на органичната топлина и жизненост, т. е. отслабване и безжизненост, отпускане.

При комбиниране на двойките принципи, образуващи елементите, получаваме:

ВЪЗДУХ – (топло и влажно) – движение, хранене, възстановяване, размножаване, живот;

ЗЕМЯ – (студено и сухо) – задържане на продуктите на обмяната, вкаменяване чрез свиване, смърт.

ОГЪН – (топло и сухо) – свръхактивност на жизнеността, органична свръхтемпература, по-голяма обмяна на веществата.

ВОДА – (влажно и студено) – свръхтенденция към воднисти и съдържащи белтък елементи, лимфатизъм. Свръхотделяне на сокове на жлезите. Забавяне на обмяната.

В комбинацията на „топло“ и „влажно“, „влажното“ действа притеглящо и успокояващо върху „топлото“. „Топлото“, обратно се стреми към господство над „влажното“ – да го измести, да заеме неговото място.

Първоначалните дарители на живота – „топло“ и „влажно“ – в комбинация с останалите два принципа стават значително по-малко активни и престават да бъдат полезни за жизнените процеси.

От казаното по – горе е ясно, че за нормалното функциониране на организма е необходим баланс, едновременно въздействие и на четирите принципа, като интензивността на отделните принципи в това общо въздействие е специфично за всеки темперамент. Нарушаването на такава специфичност е вече паталогично явление.

Основни характеристики за преобладаване на даден принцип:

ТОПЛО – пълнен, мускулест, топъл, кожата добре оцветена и бляскава.

ВЛАЖНО – закръглен, разплуващи се форми, влажно-топъл, бяла кожа.

СТУДЕНО – слаб, при докосване студен, кожата матова с цвят на слонова кост.

СУХО – остро очертани форми, сухи влакна, при докосване груб, кожата тъмна, като изгоряла от слънцето.

Проявата на пра-принципите на психическата плоскост се явява най-важното в тълкуването на хороскопа, защото тя открива душевния мир на индивида, определя неговата способност да реагира на космичното влияние, обрисова неговите действия и грешки.

Често значенията на физически-елементарното отива на втори план и играе роля главно за определяне на болестните предразположения. Дори и влиянието на анимическата плоскост, макар и значително по-важно от това на физико-елементарното поле, отстъпва по значение на указанията, които ние получаваме при преценката на влиянието на психическата плоскост.

За да е ясно как ще се проявят принципите на психическата плоскост, трябва да припомним, че „топло“ и „студено“ се считат за „мъжки принципи“ (активни), а „влажното“ и „сухото“ за „женски“ (пасивни). Първите два принципа са свързани с „движението“, а вторите два – със „състоянието“, а освен това има и особености от които следва, че „студеното“ получава едно добавъчно значение от негативен характер, а „сухото“ – от позитивен характер. Затова и движението на „топлото“ се оказва по-енергично, отколкото това на „студеното“. Също така „влажното“ получава добавка от чисто пасивен характер, а „сухото“ само относително пасивен.

Следователно, движението на „студеното“ ще бъде по-сдържано, стремящо се обратно, навътре; този характер на движение, ако то се продължи, чрез повторни концентрации може да премине в неподвижност. И обратно, характерът на движението на „топлото“ ще бъде нападателен, импулсивен, с направление само напред, навън. „Влажното“ ще внася умереност във всяко движение, а „сухото“ ще му дава напрегнатост и акцент.

От казаното по-горе може да се систематизира следната проява на принципите върху психическата плоскост:

ТОПЛО – рязко изразен активен принцип. Тялото се проявява чрез всяко разширение, разпространение на силата и следователно дава центробежно движение. Винаги се съпровожда от страстна воля и предизвиква активност и подвижност. То се характеризира като подбуда, тласък към движение.

СТУДЕНО – проявява се като стягащо. Следователно е като един показател за всяко стесняване, сгъстяване, движение назад и дава реакция на организма, която се явява като отговор (ответната реакция на организма) и има центростремителен характер. То дава стремеж към бездействие, съпротива, към нечувствителност и дава характер на тежест, бавност и дълбочина, както и на поглъщане, абсорбация.

ВЛАЖНО – изключително женски, пасивен принцип. Чувствително, меко, пластично. Затова позволява да се прояви гъвкавост и подвижност в пасивния смисъл на думата. По същество то е безформено и затова способства за променливостта. Психическите

прояви на „влажното“ са рефлексии на външно дразнене. То действа приспиващо, успокояващо. Има умерен и омекотяващ характер.

СУХО – влияе върху напрегнатостта на силата, т. е. върху ексцеса, излишеството. Под негово влияние личността получава чертите на решителност, точност, острота, неподвижност, фиксиран поглед, сила, избухливост. С една дума – характер на напрегнатост. Обаче, тъй като всеки ексцес и свръхнапрежение водят непременно до заспиване, то „сухото“ налага на индивида отпечатък на неравномерност, неочакваност.

Може да се каже, че на психическото поле принципите благоприятстват за:

ТОПЛО – развитие на инстинктивното и интуитивното в човека.

СТУДЕНО – развитие на дълбокомислие и на чувство за превъзходство.

ВЛАЖНО – развитие на чувствителност и сантименталност.

СУХО – развитие на страстност в човека.

В отношенията с други хора под влияние на тези принципи на психическото поле се явяват следните тенденции:

ТОПЛО – дава стремеж към активното проникване на другия човек със собственото Аз на родения.

СТУДЕНО – стремежа да бъде подчинен другия, неговото Аз да бъде погълнато от родения.

ВЛАЖНО – стремеж към връзка с други те чрез пасивно отстъпване пред тях и чрез стопляне в тях на Аз-а на родения.

СУХО – стремеж към господство на собственото Аз на родения над другите.

С други думи „топлото“ и „влажното“ предизвикват взаимно привличане между хората, а „студеното“ и „сухото“ – отблъскване.

Когато точният час на родения не ни е известен, но ние го познаваме добре, следните черти на неговата психика указват преобладаването на отделните принципи в неговия хороскоп.

ТОПЛО – може винаги да се познае, когато има активност, широчина на възгледа, живот. Човек следва своите импулси, решителен, притежава мъжество чувствата са над

разума, моралната натура е лъчиста и се проявява в алтруизъм, благородство, готовност да окаже помощ; където желанията са живи, където има веселие, оптимизъм и въодушевление.

СТУДЕНО – там, където има бавност, нерешителност, когато човек лесно губи кураж, където има тъга и песимизъм. Има склонност към съзерцание, стреми се към удобства. Във всичко има въздържание, студенина. Човекът отделя своята личност от другите, стреми се да развие своята индивидуалност за сметка на ближните, стреми се да ги погълне.

ВЛАЖНО – тук мозъкът господства над сърцето, създава твърде мека, нежно чувстваща, склонна към бленуване, колебание, покорност и винаги неуравновесена натура, която вследствие на липса на собствена воля се нуждае от опора, иска да се присъедини към някого, да го има за пример. Такава натура е впечатлителна, има много живо въображение, силна способност към приспособяване, асимилиране. Нейните наклонности са променливи. Моралът ѝ е покорност, доброволност и голяма добрина, пренебрегване собствените интереси и сливане на своето Аз с личността на другия.

СУХО – дава склонност към господство, настъпателност и неумереност. Това е воля, страстност, настойчивост, издържливост, непреклонност, дисциплина, командване. Като цяло духът е абсолютен и изключителен, страстта към ядене води до преяждане.

Доминирането на един от пра-елементите в хороскопа дава следните особености на родения:

ОГЪН – усърдие, нетърпение, смелост, безгрижие, самоувереност, пищност, стремителност, избухливост, злоба, жестокост, буйни страсти, гордост, повелителност, войнственост, деспотизъм, стремеж към напредък. Интелектуалната форма тук е: да вярвам, да отстоявам. Движещо начало: честолубие.

ЗЕМЯ – старателност, търпение, упорство, напъгане на силите, ум, твърдост на възгледите, консерватизъм, невъзприемчивост (ако преобладава „студено“ – то още и бездействие). Абстракция от обкръжаващия свят, концентрация на духа, размишление,

разум, способност да се понасят ограничения и изпитания. Винаги неспокоен дух. Съмнява се, отрича. Вижда предимно това, което го отличава от другия, различното. Склонност към анализ. Обича комбинации, всичко механично, течно. Теоретичен дух със своя система от основи. Негъвкави правила, умствена тирания, строгост, фанатизъм. Трайно желание да отмъсти, егоцентризъм. Преобладаваща подбуда: знание (започвайки от любопитство към най-дребните неща от ежедневието и до най-дълбоките научни изследвания).

ВЪЗДУХ – подвижност във всичко: в желания, идеи, чувства и т. н. Гъвкавост на духа и на характера. Живи импулси, впечатлителност, чувствителност към дразнения; великодушно самолюбие, интуиция, възприемчивост, но и повърхностност. Педантизъм и дребнавост, интриги, раздори, остроумие, чувствителност. Лесна възбудимост. Художествено възприятие и впечатлителност. Великодушие, свободен и либерален дух. Лесно се сближава, но и лесно променя обекти (както в сферата на чувствата, така и в сферата на ума). Стремеж към развлечение. Господстваща страст: любов.

ВОДА – променлива, мека и апатична натура, напълно неспособна към волеви усилия, лесно подчиняваща се, допускаща да я водят до крайност. Търси физическо безделие, спокойствие, тишина и мир. Обича удобствата, страхува се от принуда. Придава голямо значение на чувствата. Натура, отворена за всичко романтично, предава се на меланхолична мечтателност и обича да фантазира. Господстваща наклонност: да бъде материално добре, да живее заможено и да води празен живот. При такива хора чувството за радост е свързано с физическата пасивност.

На практика, при тълкуването на хороскопа никога няма да срещаме чистото значение на знаците на Зодиака. Обаче познанието за „чистата“ природа на знака, на планетата и на останалите фактори ще ни бъдат необходими, за да може правилно да комбинираме и да не сгрешим в астрологичната прогноза.

Нели Станева (Плерома)

astropleroma@gmail.com

Сайт: <https://astropleroma.com/>